

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

M. Ant. Mvreti Variarvm Lectionvm Libri XV

Muret, Marc-Antoine

Antverpiæ, M. D. LXXXVI.

Cap. 10. Iugurtham, cùm in triumpho ductus esset, desipere ac delirare
cœpisse. Plutarchi in Mario locus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70864)

eam autem esse in piscibus feritatem, ut in genus suum
 feriant, multi optimæ notæ auctores prodiderunt:
 ut Oppianus libro secundo ἀλιόπικων, his versibus:

Ἰχθύσι δ' ἔτε δίκην μεταείδμι, ἔτε τις αἰδῶς
 Οὐ φιλότης. πάντες γὰρ ἀνάρσοι ἀλλήλοισιν
 Δυσμένεες πλάσιν. ὁ δ' ἡ κερατέρωτες αἰεὶ
 Δαίνυται ἀμαυρότερες. ἀλλ' ὁ δ' ἐπινήχει ἄλλ' ἄλλ'
 Πότιον ἄγων' ἔτερος δ' ἑτέρω πόρσυνεν ἐδωδλυ.

neque tantum à maioribus minores, sed interdum
 quoque maiores à minoribus arte superari ac vorari
 docet. Homerus quoque Troianos Achillem fugien-
 tes comparat piscibus delphina fugientibus, ne ab
 ipso vorentur. Versus ipsius sunt Iliados φ.

Ὡς δ' ἔπειθ' ἀπὸ δελφῶν μεγακίτερος ἰχθύες ἄλλοι
 φάροντες πιμπλάσι μυχὸς λιμένος ἐνόησε,
 Δειδιότες. μάλα γάρ τ' κατεδίει ὄν κε λάβησεν.
 Ὡς πρῶτες ποταμῶν καὶ δεινοῖο ρέεθρα
 Πτόων ἀπὸ κρημνούς.

Sed & apud Ælianum, principio librorum De Varia
 historia, & apud Aristotelem libro viii. De Natura
 animalium, quædam idem confirmantia leguntur.

*Iugurtham, cum in triumpho ductus esset, desipere ac
 delirare cœpisse. Plutarchi in Mario locus.*

CA P V T X.

DE vi doloris Venetiis, magna stipatus studioso-
 rum hominum corona, aliquando disputabam:
 cumq. mihi occurrisset, ut dicerem, eo dolore, quem
 è magnis infortuniis & calamitatibus homines cape-
 rent, mentem quoque ipsam sæpè turbati; adigique
 ad insaniam eos, qui antea cati in primis & sollertes
 fuissent: cum alios complures nominavi quibus id
 contigisset, tum Numidarum regem Iugurtham. eius
 autem

Ant. Mureti
 Varie Lectiones
 LIII
 25

autem rei testem atque auctorem laudavi Plutarchum in Mario. Postridie eius diei venit ad me vnus eorum qui sermoni illi interfuerant, homo & probus, & ceteroqui non ineruditus, sed Græcarum inscius litterarum. Is cum mihi prius, siue officij causa, siue quod ipse errore ductus ita sentiret, magnopere gratulatus esset, dixissetque, me & sibi & aliis valde in eo sermone placuisse: Vnum, inquit, est, quod magnam hercule mihi molestiam exhibuit. nam cum, domum reuersus, in bibliothecam me abdidissem, coepi ea quae tu dixeras, mecum in animo recollere. ac cetera quidem, nihil abfuit, non sane multum quin ita uti tu dixeras, in iis, quos dixeras, libris scripta repererim. vnum de Iugurtha reperiendi nulla potestas fuit. & quidem ea causa totam Marij vitam ita diligenter perlegi, vt ne littera quidem vna me fugerit. Velim igitur, si commodum est, quem mihi iniiecisti scrupulum, tute eximas; recogitesque te, vnde id sumpseris. nam de Plutarcho quidem, fugit te ratio. Tum ego: Facile istuc quidem, inquam, fuerit. nam & memoria nemo est hominum qui valeat minus: & heret ad dicendum non sane valde meditatus accesseram. sed tamen quid vetat Plutarchum a me quoque inspicere? Ut tibi quidem, inquit, plane satisfacias, animumque expleas. nam quod reperire te id posse censeas, nihil est. Haec eo dicente, ego iam puerum codicem poposceram: in quem vt primum conieci oculos, obtulit se mihi id quod quaerebam, his verbis explicatum: *Καὶ Μάριος ἐν Λιβύῃς μὲν τὰ στρατομαχῶν διακομιθεὶς, αὐταῖς καλάνδρῳ Ἰανναεΐου, ἡν ἔτος ἀργυρῶν ἄγχι Ρωμαίων, Πύρρον Ἰσπαρτίαν ἀνέλαβε, καὶ τὸ δέμαρτον εἰσέλασεν, ἄπρον ἐπιδείξασθαι δέμα Ρωμαίων, Ἰουρῶν θαναιχμάλων, ἐζῶντων ἔδ' αὖ εἰς ἔλπισε πολεμίαν κερτήσεν.*

ἔτι τίς

ἢ πο τίς ἤ ποικίλῃ ἀνὴρ τύχαις ἠμιλήσαι, ἢ πανουργία πολ-
 λῇ μιμνημένον ἔχων τὸ θυμοειδές. ἀλλ' ἐξέστη γὰρ πεμπάθεϊς, ὡς
 λέγουσι, τότε τὰ φρονεῖν ἢ μὴ τὸ θεάμενον εἰς τὸ δεσποτικόν ἐμ-
 πεσῶν, ὡς οἱ μὲν αὐτῆ βία πειρήσαντο ἢ χιτωνίσκον, οἱ δ' ἀπό-
 δοτες ἀφελῆσθαι βία τὸ χρυσὸν ἐλλόθειον, ἀμα τὸ λοβὸν συναπέ-
 ρηξαν, ὡς εἰς τὸ γυμνὸς εἰς τὸ βάρεθρον κατεβλήθη, μετὰ δὲ ὅν
 ταρσῆς, ἢ διασπρηῶς, Ηρόκληϊς, εἶπεν, ὡς ψυχρὸν ὑμῶν τὸ
 βαλανεῖον. quæ, pro tempore, ipsius causa, ita tum à
 me in Latinum sermonem conuersa sunt: At Marius
 ex Africa cum exercitu aduectus, Kal. Ian. ipsis, quod
 anni principium Romanis est, tum cōsulatum denuò
 iniit, tum triumphum egit, in quo incredibile Roma-
 nis spectaculum exhibuit, captiuum Iugurtham; quo
 uiuo se potiturum, nemo hostium ipsius sperasset. ita
 vario erat vir ille, & multiplici ingenio, & ad fortunæ
 vicissitudines versatili; & ea præditus audacia, cui
 multa calliditas esset admista. sed in triumpho ductus,
 desipere, vt fertur, ac delirare cœpit. itaq. post trium-
 phum, in carcerem compactus, vt ei alij quidem vio-
 lenter abruperunt tuniculam, alij autem auream inau-
 rem per vim eripere properantes, infimam vnâ quo-
 que auriculam disciderunt, ipse autem nudus in ba-
 rathrum pulsus ac deiectus est, stuporis plenus, rete-
 ctis, ridentis in moxem, dentibus, Iupiter, inquit, vt
 frigidum vestrum balneum est. His lectis, & inter-
 pretatis, miratus ille, suum quoque librum afferri vo-
 luit. sed in eo ita erant omnia hæc non illepidè modò
 & inconditè, verumetiam absurdè, & procul à verò
 posita, vt meminisse pigeat. Indignatus igitur, &
 multa mala precatus istis librorum contortoribus, ita
 tum discessit à me, vt qui se, etsi natu iam grandior,
 primo quoque tempore alicui Græcæ linguæ magistro
 operam daturum esse iuraret. Non est autem præ-
 tereun-

Ant. Mureti
 Var. Lectiones
 LII
 21

tereundum silentio, suspicari me, quod apud Plutarchum legitur, τύχαις ὀμιλῆσαι, legi debere, ὀμιλῆσαι, puto enim τύχαις ὀμιλῆσαι, esse, naturam suam versare, & ad fortunæ mutationes inflectere. sed de hoc alij iudicabunt.

Aristotelis locus, allatis Theognidis versibus, qui eandem sententiam continent, illustratus.

CAPVT XI.

ARISTOTELES primo Rhetoricorum, cùm enumeraret ea quæ animū facere alicui possent ad iniuriam alteri inferendam; id quoq. posuit, quod quotidie experimur: amicitiam, non illam quidem veram & perfectam, sed vt vulgò amicitia nomine vitimur, cùm quamlibet familiaritatem ac consuetudinem vitæ, amicitiam vocamus: eam igitur efficere, vt homines improbi ad imponendam iniuriam sint audentiores. facilius enim se id quod volunt, effecturos esse credunt: cùm ab inimicis omnes sibi caueant: ab amicis nemo sibi cauendum putet. id autem ante Aristotelem sapientissimus poëta dixerat Theognis: cuius hi versus sunt:

Ἐχθρὸν μὲν χαλεπὸν καὶ δυσμενῆ ἔξαπατῆσαι
Κύρνε. φίλον δὲ φίλῳ βέβηλον ἔξαπατῆσαι.

quos versus ita ludibundi conuertimus:

Fallere difficile est inimicum. at amicus amicum

Fallere non magno Cyrne labore potest.
Sed & Cicero libro primo accusationis ait, nullas esse occultiores infidias, quàm eas quæ latent in simulatione officij, aut in aliquo necessitudinis nomine.